

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W DĄBROWIE GÓRNICZEJ**

z dnia .....

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych na rok 2018**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1875) w związku z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.) na wniosek Prezydenta Miasta

**Rada Miejska w Dąbrowie Górniczej
u c h w a ł a:**

§ 1

Przyjąć „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018” będący załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2018 r.

Przewodnicząca
Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej

Agnieszka Pasternak

Załącznik do Uchwały Nr .....
Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej
z dnia ..... 2017 roku

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2018**

Spis treści

I.	Wprowadzenie	2
II.	Charakterystyka problemów alkoholowych/Działania podejmowane w mieście	2
III.	Realizatorzy/współrealizatorzy/partnerzy programu.	7
IV.	Adresaci programu	8
V.	Cele programu i zadania	8
VI.	Źródła i zasady finansowania zadań programu	15
VII.	Sprawozdanie	16

I. WPROWADZENIE

Obowiązek opracowania i corocznego uchwalania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych wynika z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 487, z późn. zm.).

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 rok dla Dąbrowy Górniczej określa politykę lokalną wobec występujących problemów alkoholowych na terenie gminy. Stanowi kontynuację prowadzonych w latach ubiegłych zadań z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz uwzględnia propozycje nowych zadań, służących doskonaleniu i rozwijaniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów alkoholowych.

Cel i zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są zbieżne z celami strategicznymi i działaniami wskazanymi w obszarach polityki społecznej w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Dąbrowy Górniczej na lata 2016 – 2020 oraz uwzględniają cele operacyjne Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020.

Działania wynikające z Programu tworzą system pomocy dla wielu grup odbiorców na różnych etapach zagrożenia problemami alkoholowymi.

Program adresowany jest do wszystkich mieszkańców Dąbrowy Górniczej, a w szczególności do osób z grup ryzyka, uzależnionych i ich rodzin, osób fizycznych, prawnych i podmiotów nie posiadających osobowości prawnej, realizujących zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Zadania ujęte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzone będą m.in. przez jednostki organizacyjne miasta, wydziały Urzędu Miejskiego, organizacje pozarządowe, instytucje oraz inne uprawnione podmioty.

Koordynatorem i realizatorem części zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 rok jest Urząd Miejski w Dąbrowie Górniczej – Wydział Zdrowia, Polityki Społecznej i Aktywizacji Zawodowej.

Program został poddany konsultacjom społecznym z organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz problematyki uzależnień na terenie miasta oraz z mieszkańcami Dąbrowy Górniczej.

Projekt programu uzyskał pozytywną opinię Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Realizacja zadań Gminnego Programu finansowana będzie z dochodów gminy z tytułu wpływu z opłat pobieranych za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Zgodnie z art. 18² pkt 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z wymienionych środków finansowana będzie również realizacja gminnego programu przeciwdziałania narkomanii oraz zadań prowadzonych przez placówki wsparcia dziennego, o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

II. CHARAKTERYSTYKA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH DZIAŁANIA PODEJMOWANE W MIEŚCIE

Alkohol jest w Polsce popularną używką, po którą sięga 80% społeczeństwa. Konsumpcja alkoholu niesie wiele zagrożeń dla jednostek, ich rodzin i całego społeczeństwa. Zagrożenia te dotyczą m.in. zdrowia, bezpieczeństwa i sytuacji ekonomicznej. Ich skala i natężenie sprawiają, że kwestia spożywania alkoholu jest istotnym wyzwaniem dla zdrowia publicznego, które leży w gestii państwa – organów administracji rządowej i samorządowej.

Spożycie napojów alkoholowych w Polsce w latach 2012 – 2015 przedstawia się następująco:

Lata	Spożycie w litrach na jednego mieszkańca				
	Wyroby spirytusowe (100% alkoholu)	Wino i miody pitne	Wino i miody pitne w przeliczeniu na 100% alkohol	Piwo	Piwo w przeliczeniu na 100% alkohol
2012	3,0	5,9	0,71	99,2	5,46
2013	3,6	5,8	0,67	97,7	5,37
2014	3,2	6,3	0,76	98,9	5,44
2015	3,2	6,3	0,76	99,1	5,45

Spożycie w litrach 100% alkoholu średnio na jednego mieszkańca:

Lata	Średnio na 1 mieszkańca w litrach 100% alkoholu
2012	9,16
2013	9,67
2014	9,40
2015	9,41

Struktura spożycia napojów alkoholowych w procentach w przeliczeniu na 100% alkohol:

	2012	2013	2014	2015
Wyroby spirytusowe	32,74%	37,2%	34,1%	34,0%
Wino i miody pitne	7,73%	7,2%	8,0%	8,0%
Piwo	59,54%	55,7%	57,9%	57,9%

Źródło: Obliczenia PARPA (www.parpa.pl) na podstawie danych GUS

Przyjmuje się założenie, iż w jednym litrze:

1. Piwa zawartych jest 5,5% alkoholu,
2. Wina (miodu pitnego) zawartych jest 12% alkoholu.

Jak zaznaczono na wstępie podstawę prawną rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r., która nakłada na organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego szereg obowiązków związanych z realizacją zadań w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi.

Ustawa definiuje zadania i sposoby ich realizacji wskazując w sposób szczegółowy konieczność:

- 1) tworzenia warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymywanie się od spożywania alkoholu;
- 2) podejmowania działalności wychowawczej i informacyjnej;
- 3) ustalania odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w kraju;
- 4) ograniczania dostępności alkoholu;
- 5) leczenia, rehabilitacji i integracji osób uzależnionych od alkoholu;
- 6) zapobiegania negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 7) przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 8) wspierania zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Działania podejmowane w mieście.

W Dąbrowie Górniczej funkcjonuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która:

- podejmuje czynności zmierzające do orzekania o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- uczestniczy w posiedzeniach roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego dotyczących podejmowania działań w ramach procedury „Niebieskie Karty” związanej z podejrzeniem przemocy w rodzinie,
- kieruje wnioski do Sądu Rejonowego w sprawie zastosowania wobec osób uzależnionych od alkoholu zobowiązania do leczenia odwykowego,
- wydaje opinie o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami Rady Miejskiej,
- prowadzi działania kontrolne, dotyczące przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz podejmuje na uzasadnione wnioski interwencje związane z naruszeniem zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych z wyjątkiem piwa.

Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych składane są wnioski o objęcie leczeniem odwykowym osób nadużywających alkoholu:

Liczba złożonych wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2012 (stan na 31.12)	30	120	150
2013 (stan na 31.12)	32	133	155
2014 (stan na 31.12)	36	144	180
2015 (stan na 31.12)	15	115	130
2016 (stan na 31.12)	66	216	282

- Do Sądu Rejonowego złożono w 2012 r. - 150, w 2013 r. - 138, a w 2014 r. – 140, w 2015 r. – 130, w 2016 r. - 161 wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych.
- Do biegłych sądowych przekazano 194 zlecenia wykonania opinii psychiatryczno-psychologicznych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu (stan na 31.12.2016).
- Przeprowadzono 78 wizji lokalnych dotyczących wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (stan na 31.12.2016).
- Uczestniczono w 617 grupach roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego, dotyczącego procedury „Niebieskie Karty” (stan na 31.12.2016).
- Udzielono pomocy w ramach grup roboczych, w skład których wchodził członkowie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych – 141 rodzinom (stan na 31.12.2016).

Na terenie Dąbrowy Górniczej działa Punkt Konsultacyjno – Informacyjny, w którym udzielana jest profesjonalna, bezpłatna pomoc osobom uzależnionym od alkoholu lub zagrożonym uzależnieniem i członkom ich rodzin przez specjalistów ds. uzależnień.

Działalność Punktu koordynowana jest przez Wydział Zdrowia, Polityki Społecznej i Aktywizacji Zawodowej. W Punkcie prowadzi się szereg działań, w tym:

- rozpoznawanie problemu zgłaszanego przez klienta;
- motywowanie osób uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem i członków ich rodzin do podjęcia wsparcia psychoterapeutycznego i leczenia specjalistycznego;
- udzielanie wsparcia osobom uzależnionym po zakończeniu leczenia odwykowego;
- udzielanie pomocy młodzieży upijającej się oraz ich rodzicom.

W ciągu ostatnich pięciu lat z tego typu wsparcia skorzystało: w 2012 r. – 852 osoby, 2013 r. – 726 osób, 2014 r. – 947 osób, 2015 r. – 990 osób, 2016 r. – 650 osób dotkniętych lub zagrożonych problemem alkoholowym.

W strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonuje Klub Integracji Społecznej, którego celem zgodnie z ustawą z 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym jest udzielanie pomocy osobom, rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz podnoszeniu kwalifikacji zawodowych. Według danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w 2016 r.:

- w zajęciach prowadzonych przez Klub Integracji Społecznej uczestniczyły 332 osoby, w tym 105 osób uzależnionych od alkoholu,
- z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny objęto pomocą 167 dąbrowskich rodzin.

Do organizacji pozarządowych w mieście działających na rzecz ogółu społeczności, a szczególnie na rzecz osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych i ich rodzin należy m.in. Dąbrowskie Stowarzyszenie Abstynentów „Klub Blok”, które realizuje zadania z zakresu organizowania i rozwijania różnych form uczestnictwa osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin w życiu społeczności lokalnej (wsparcie środowiska abstynenckiego, indywidualne oraz grupowe samokształcenie) oraz prowadzi programy na rzecz propagowania trzeźwości przez organizacje abstynenckie.

W okresie od stycznia do grudnia 2016 r. w ramach swojej działalności DSA „Klub Blok” zrealizowało:

- 144 spotkania grup samopomocowych AA,
- 48 spotkań grup samopomocowych AI-Anon,
- 24 spotkania rodzinne grup samopomocowych, na których klubowicze świętowali rocznice trzeźwości,
- obóz terapeutyczny w Piwnicznej Zdroju i rajd terapeutyczny w Szczawnicy,
- warsztaty terapeutyczne dla dzieci,
- dyżury wolontariuszy przy klubowym telefonie zaufania, który działa od poniedziałku do soboty,
- pikniki rodzinne i imprezy okolicznościowe (tj. Dzień Kobiet, Wielkanoc, Dzień Matki, Dzień Dziecka, mikołajki, spotkanie wigilijne, zabawa sylwestrowa).

W ww. działaniach w trakcie całego roku uczestniczyło około 5 tysięcy osób (uzależnionych, współuzależnionych i sympatyków Dąbrowskiego Stowarzyszenia Abstynentów „Klub Blok”).

Kolejną dąbrowską organizacją pozarządową działającą w obszarze przeciwdziałania patologiom społecznym jest Fundacja „Godne Życie”, która wyłoniona w wyniku przeprowadzonego otwartego konkursu ofert na dotacje z budżetu Gminy Dąbrowa Górnicza na realizatora zadania z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym i profilaktyki uzależnień pn.: „Udzielanie porad prawnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii” prowadziła projekt pt. „Dąbrowskie Poradnie Prawne „Paragraf”. Projekt skierowany był przede wszystkim do osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem oraz ich rodzin. Prawnicy udzielali bezpłatnych porad w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w czterech punktach na terenie miasta usytuowanych w siedzibie Związku Harcerstwa Polskiego, Miejskiej Biblioteki Publicznej oraz w Centrum Handlowym „Pogoria”. W 2016 r. prawnicy udzielili 500 porad.

Organizacją pozarządową działającą również w tym obszarze jest Fundacja na Rzecz Edukacji, Profilaktyki i Psychoterapii „DROGA”, która w ramach realizacji celów statutowych prowadzi:

- Poradnię terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu;
- Poradnię terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych;
- Dzienny oddział terapii uzależnienia od alkoholu.

Fundacja realizuje także programy zapobiegania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

Na terenie miasta funkcjonuje również NS ZOZ Przychodnia „Merkury” sp. z o.o., która prowadzi Poradnię Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia.

Poza wspomnianymi działaniami profilaktycznymi należy zwrócić uwagę na realizowane na terenie miasta programy propagujące trzeźwość wśród kierowców i bezpieczeństwo na drogach, które realizowane są przez służby mundurowe – Policję i Straż Miejską.

W 2016 roku organizacje pozarządowe wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym prowadziły 6 placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej i 1 w formie specjalistycznej. Placówki usytuowane były w takich dzielnicach miasta jak Centrum, Gołonóg, Ząbkowice i Mydlice. Funkcjonowały one 5 dni w tygodniu po 4 godziny dziennie oraz przez 1 miesiąc wakacji. Opieką objętych zostało około 200 dzieci.

W placówkach oświatowych prowadzonych przez Miasto corocznie organizowane są dla dzieci i młodzieży półkolonie letnie i zimowe. W 2016 roku dla dzieci uczęszczających do 16 szkół zorganizowano w okresie ferii zimowych w 11 placówkach oświatowych półkolonie, w których uczestniczyło 577 uczniów, natomiast w okresie wakacji letnich dla dzieci uczęszczających do 24 szkół półkolonie zorganizowano w 19 placówkach oświatowych. W półkoloniach letnich wzięło udział 1359 uczniów. Rekrutacji na półkolonie podlegali uczniowie pochodzący z rodzin zagrożonych problemem alkoholowym lub innymi uzależnieniami oraz uczniowie z rodzin o trudnej sytuacji materialnej, życiowej, w szczególności, w których występuje zjawisko przemocy, w pierwszej kolejności uczniowie klas I-III, w drugiej z klas IV – VI.

W ramach prowadzonych w placówkach oświatowych działań profilaktycznych w 2016 r. w 14 szkołach podstawowych i 6 gimnazjach, w ramach zajęć pozalekcyjnych realizowane były programy profilaktyczne, opracowane przez nauczycieli z poszczególnych placówek oświatowych, w których uczestniczyło około 705 uczniów wymagających wsparcia i pomocy.

Działania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych finansowane są ze środków pochodzących z opłat pobieranych za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Zgodnie z uchwałą nr XIX/345/12 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej z dnia 5 września 2012 r. w sprawie zasad usytuowania na terenie miasta miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych i ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży, limit punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) wynosi 270, a w miejscu sprzedaży (lokalne gastronomiczne) wynosi 175.

Rynek napojów alkoholowych w Dąbrowie Górniczej:

Lata	Sklepy (uchwalony limit 270)	Lokale gastronomiczne (uchwalony limit 175)
2012 (stan na 31.12)	253	146
2013 (stan na 31.12)	244	143
2014 (stan na 31.12)	257	136
2015 (stan na 31.12)	250	123
2016 (stan na 31.12)	226	118

Koordynatorem ww. Programu oraz realizatorem większości zadań jest Urząd Miejski – Wydział Zdrowia, Polityki Społecznej i Aktywizacji Zawodowej, a parterami i współrealizatorami są Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia „Merkury” Sp. z o.o. - Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Miejska Policji, Sąd Rejonowy, Straż Miejska, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, placówki oświatowe i kulturalne, organizacje pozarządowe i inne podmioty działające w tym obszarze.

III. REALIZATORZY/WSPÓLREALIZATORZY/PARTNERZY Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Koordynatorem i głównym realizatorem ww. Programu jest Urząd Miejski – Wydział Zdrowia, Polityki Społecznej i Aktywizacji Zawodowej.

Współrealizatorzy/Partnerzy:

1. NS ZOZ Przychodnia „Merkury” sp. z o.o., Dąbrowa Górnicza, ul. Adamieckiego 13
Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia,
2. Fundacja na rzecz Edukacji, Profilaktyki i Psychoterapii „Droga”, Dąbrowa Górnicza,
Al. Piłsudskiego 92
3. Fundacja na rzecz Zdrowia Psychicznego i Aktywności Społecznej „Przystań”, Dąbrowa
Górnicza, Al. Piłsudskiego 92
4. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Dąbrowa Górnicza, Al. Piłsudskiego 2
Zespół Interdyscyplinarny
5. Komenda Miejska Policji, Dąbrowa Górnicza, Al. Piłsudskiego 11
6. Straż Miejska, Dąbrowa Górnicza, ul. Graniczna 21
7. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Będzin, ul. Kościuszki 58
8. Sąd Rejonowy, Dąbrowa Górnicza, ul. Graniczna 23
I i II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej
9. Prokuratura Rejonowa, Dąbrowa Górnicza, ul. Graniczna 23
10. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Dąbrowa Górnicza, ul. 3-go Maja 22
11. Zagłębiowskie Centrum Onkologii Szpital Specjalistyczny im. Sz. Starkiewicza, Dąbrowa
Górnicza, ul. Szpitalna 13
12. Pałac Kultury Zagłębia, Dąbrowa Górnicza, Plac Wolności 1
13. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Dąbrowa Górnicza,
ul. Graniczna 21
14. Izba Wyrzeźwień, 41-200 Sosnowiec, ul. Piotrkowska 23
15. Urząd Miejski/wydziały
16. Organizacje pozarządowe, podmioty i instytucje działające na rzecz rozwiązywania
problemów alkoholowych, m.in.:
  - Dąbrowskie Stowarzyszenie Abstynentów „Klub Blok”, Dąbrowa Górnicza,
ul. Adamieckiego 13,
  - Stowarzyszenie „Dar Serca”, Dąbrowa Górnicza, ul. Laski 107,
  - Fundacja „Godne Życie”, Dąbrowa Górnicza, ul. Św. Antoniego 107,
  - Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Dąbrowa Górnicza, ul. Sienkiewicza 6a/104,
  - Polskie Towarzystwo Kulturalne, Katowice, ul. Francuska 102/4,
  - Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Dzieci i Młodzieży „Małolat”, Dąbrowa Górnicza,
ul. Jasna 29,
  - Stowarzyszenie „Nowa Nadzieja”, Dąbrowa Górnicza, ul. Sikorskiego 7,
  - Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne, Klucze, ul. Bolesławska 23,
  - Caritas Diecezji Sosnowieckiej, Sosnowiec, ul. Korczaka 5.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są mieszkańcy Dąbrowy Górniczej, w szczególności:

- osoby i rodziny z problemem alkoholowym,
- osoby uzależnione od alkoholu i współuzależnione,
- dzieci i młodzież, w tym m.in. z grup podwyższonego ryzyka, ze środowisk zagrożonych z powodu dysfunkcji lub sytuacji społeczno-psychologicznej, a także ich rodzice,
- osoby zajmujące się zapobieganiem występowania problemów alkoholowych i pomocą osobom i rodzinom z problemem alkoholowym oraz osobom i rodzinom z problemem przemocy,
- osoby doświadczające przemocy oraz osoby stosujące przemoc w rodzinach z problemem alkoholowym,
- osoby dorosłe z grup ryzyka (np. mające doświadczenie wykonywania czynności zawodowych pod wpływem alkoholu oraz uczestnicy ruchu drogowego – zwłaszcza mający doświadczenie prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu),
- środowiska abstynenckie,
- podmioty publiczne, społeczne i prywatne działające w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

V. CELE PROGRAMU I ZADANIA

Celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 rok jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z używania napojów alkoholowych i innych środków psychoaktywnych.

Osiągnięcie celu Programu możliwe będzie poprzez realizację niżej wymienionych zadań.

Zadanie 1

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie lub szkodliwie, osób zagrożonych inną formą uzależnienia oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Sposoby realizacji Zadania 1:	Mierniki
1. Wspieranie lokalnych placówek leczenia uzależnień poprzez: a) umożliwienie personelowi terapeutycznemu placówek udziału w szkoleniach specjalistycznych, wpływających na podniesienie kwalifikacji zawodowych, b) umożliwienie realizacji programów psychoterapeutycznych w ramach działalności ponadpodstawowej placówek leczenia uzależnień, np. programu zapobiegania nawrotom dla osób uzależnionych od alkoholu, które ukończyły podstawową terapię uzależnienia oraz terapię w ośrodkach stacjonarnych,	- liczba terapeutów podnoszących kwalifikacje zawodowe - liczba osób uzależnionych korzystających z programów terapeutycznych, realizowanych w ramach działalności ponadpodstawowej placówek leczenia uzależnień

<p>c) umożliwienie prowadzenia grup terapeutycznych, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> * grupy wstępno-motywacyjnej uzupełniającej podstawowy program, adresowanej do osób zobowiązanych do leczenia przez sąd, * grupy terapii pogłębionej dla kobiet współuzależnionych, które ukończyły grupę wstępno-edukacyjną, * grupy leczenia uzależnień behawioralnych (tj.np. od zakupów, Internetu, gier), * grupy edukacyjno-terapeutycznej dla osób uzależnionych od różnych środków psychoaktywnych /poza alkoholem/: dopalaczy, marihuany, amfetaminy i innych, <p>d) prenumeratę lub zakup specjalistycznych opracowań, broszur, ulotek, plakatów, czasopism i innych publikacji dla pacjentów i personelu terapeutycznego wg potrzeb.</p> <p>2. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych i podmiotów, których cele statutowe lub przedmiot działalności dotyczy profilaktyki uzależnień, a także wspieranie jednostek gminnych realizujących programy pomocy psychologicznej oraz psychoterapeutycznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu, w tym dla osób bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością.</p> <p>3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, których cele statutowe lub przedmiot działalności dotyczą profilaktyki uzależnień w zakresie aktywizacji środowisk lokalnych na rzecz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin poprzez ogłoszenie konkursu ofert na realizację w 2018 roku zadania pn.: „Programy na rzecz propagowania trzeźwości przez organizacje abstynenckie”.</p> <p>4. Kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie dyżurów konsultantów / specjalistów uzależnień, którzy udzielają wsparcia, bezpłatnego doradztwa lub konsultacji osobom i rodzinom doświadczającym problemów alkoholowych, w tym przemocy w rodzinie, - systematyczne doposażanie Punktu w czasopisma specjalistyczne i materiały edukacyjne z zakresu problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie, 	<p>- liczba osób uzależnionych i współuzależnionych uczestniczących w programach pomocowych</p> <p>- liczba osób korzystających z programów terapeutycznych</p> <p>- liczba programów bądź innych form terapii</p> <p>- liczba osób korzystających z pomocy konsultantów/ specjalistów uzależnień</p>
---	---

<p>- prowadzenie stałego systemu informacji o ofercie specjalistycznej Punktu.</p> <p>5. Prowadzenie programów psychoedukacyjnych z zakresu profilaktyki selektywnej i innych projektów i programów profilaktycznych, w szczególności dla osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie z powodu nadużywania alkoholu.</p> <p>6. Zorganizowanie cyklu szkoleń w ramach doskonalenia zawodowego osób pracujących z rodzinami dysfunkcyjnymi, z osobami nadużywającymi alkoholu oraz z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie i stosującymi przemoc,</p> <p>- przeprowadzenie superwizji/coachingu dla ww. grup pracowników.</p>	<p>- liczba prowadzonych programów</p> <p>- liczba osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie z powodu nadużywania alkoholu uczestniczących w programach</p> <p>- liczba osób uczestniczących w szkoleniu</p>
--	--

Zadanie 2

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie z uwzględnieniem przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Sposoby realizacji Zadania 2:	Mierniki
<p>1. Kontynuowanie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> * podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, * uczestniczy w posiedzeniach grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego, dotyczących podejmowania działań w ramach procedury „Niebieskie Karty” związanej z podejrzeniem przemocy w rodzinie, * kieruje wnioski do sądu w sprawie zastosowania wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku leczenia odwykowego, * kieruje klientów Komisji do biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, w celu przeprowadzenia badań i wydania stosownej opinii. 	<p>- liczba przeprowadzonych rozmów interwencyjno-motywujących</p> <p>- liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe</p> <p>- liczba osób z problemem alkoholowym skierowanych do biegłych sądowych</p> <p>- liczba spotkań członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uczestniczących w posiedzeniach grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego</p> <p>- liczba wniosków przekazanych do sądu dot. leczenia osób uzależnionych od alkoholu</p> <p>- liczba opinii wydanych przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu</p>

<p>2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami zajmującymi się aktywizacją środowisk lokalnych na rzecz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin poprzez przeprowadzenie konkursu ofert na dotacje realizacji następujących zadań publicznych:</p> <p>*„Udzielanie porad prawnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii”,</p> <p>*„Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej dla dzieci i młodzieży w dzielnicach miasta, takich jak: Centrum, Gołonóg, Ząbkowice, Mydlice”,</p> <p>*„Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej”.</p> <p>3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, których cele statutowe lub przedmiot działalności dotyczą profilaktyki uzależnień w zakresie organizowania i rozwijania różnych form uczestnictwa osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin w życiu społeczności lokalnej /wsparcie środowiska abstynenckiego, indywidualne oraz grupowe samokształcenie/</p> <p>4. Organizowanie wspólnie z placówkami oświatowymi prowadzonymi przez Miasto w okresie wakacji letnich i ferii zimowych bezpłatnych półkolonii dla dzieci i młodzieży /przede wszystkim wywodzących się z rodzin z problemem alkoholowym oraz z rodzin o trudnej sytuacji materialnej i życiowej/, będących integralnym elementem i zarazem uzupełnieniem prowadzonych w szkołach przedsięwzięć profilaktycznych.</p> <p>5. Organizowanie zajęć/wykładów, szkoleń specjalistycznych dla nauczycieli ze wszystkich typów szkół, na temat przeciwdziałania uzależnieniom dzieci i młodzieży od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.</p> <p>6. Prowadzenie zorganizowanych form pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych problemem alkoholowym.</p> <p>7. Podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców, wg potrzeb zgłoszonych np. przez szkolnych pedagogów.</p>	<p>- liczba organizacji pozarządowych i liczba zadań przez nie realizowanych, zleconych w ramach konkursu na dotacje z budżetu miasta, prowadzących działalność na rzecz integracji społecznej osób uzależnionych i ich rodzin</p> <p>- liczba osób, którym udzielono porad specjalistycznych</p> <p>- liczba placówek wsparcia dziennego działających na terenie miasta</p> <p>- liczba dzieci objętych wsparciem w tych placówkach</p> <p>- liczba osób uzależnionych i członków ich rodzin uczestniczących w różnych formach wsparcia</p> <p>- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w półkoloniach</p> <p>- liczba placówek oświatowych, w których organizowane są półkolonie</p> <p>- liczba zorganizowanych zajęć/wykładów, szkoleń</p> <p>- liczba uczestników zajęć/wykładów, szkoleń</p> <p>- liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą psychologiczną</p> <p>- ilość działań edukacyjnych skierowanych do rodziców</p>
--	--

<p>8. Udzielanie wsparcia osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych, wynikających w szczególności z problemów alkoholowych, przemocy w rodzinie, narkomanii i innych uzależnień poprzez kontynuowanie działań związanych z funkcjonowaniem Miejskiego Telefonu Zaufania.</p>	<p>- liczba osób, które skorzystały z porad telefonicznych konsultantów Miejskiego Telefonu Zaufania</p>
<p>9. Prowadzenie programów profilaktyczno-edukacyjnych i grup wsparcia z elementami psychoedukacyjno-rozwojowymi dla kobiet doświadczających przemocy domowej.</p>	<p>- liczba przeprowadzonych programów - liczba osób objętych programami</p>
<p>10. Prowadzenie środowiskowych programów pomocy rodzinie, projektów socjalnych skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych, zagrożonych alkoholizmem i innymi uzależnieniami i wykluczeniem społecznym.</p>	<p>- liczba rodzin/osób uczestniczących w środowiskowych programach pomocy rodzinie</p>
<p>11. Prowadzenie programów pomocowych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie i będących osobami współuzależnionymi.</p>	<p>- liczba osób objętych programami pomocowymi</p>
<p>12. Prowadzenie programów profilaktycznych/psychoedukacyjnych skierowanych do osób nieaktywnych zawodowo, zagrożonych problemem uzależnienia oraz do osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem z powodu nadużywania alkoholu.</p>	<p>- liczba uczestników programu</p>

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Sposoby realizacji Zadania 3:	Mierniki
<p>1. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach w mieście i ich ofercie w zakresie świadczenia pomocy dotyczącej rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień oraz o szkodach powodowanych przez alkohol i inne środki psychoaktywne, m.in. poprzez zakup i dystrybucję broszur, plakatów, informatorów, ulotek z profilaktycznymi treściami edukacyjnymi oraz współpracę z lokalnymi mediami.</p>	<p>- liczba i rodzaj rozprowadzonych materiałów informacyjno-edukacyjnych</p>

<p>2. Uczestniczenie w ogólnopolskich i regionalnych kampaniach społecznych oraz innych profilaktycznych przedsięwzięciach promujących sposoby ograniczania szkód powodowanych przez alkohol, m.in. poprzez zakup pakietów materiałów profilaktyczno-edukacyjnych niezbędnych do przystąpienia do organizowanych przedsięwzięć; włączenie szkół do rozpowszechniania idei kampanii.</p> <p>3. Włączanie się do organizacji lokalnych przedsięwzięć profilaktycznych, np. eventów i festynów rodzinnych o charakterze kulturalno – rekreacyjnym, promujących alternatywne wobec alkoholu i innych uzależnień formy spędzania czasu wolnego.</p> <p>4. Prowadzenie we wszystkich typach szkół, w tym w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej, zajęć/warsztatów profilaktycznych z obszaru wczesnej profilaktyki problemowej z zakresu alkoholizmu dla dzieci i młodzieży, przemocy domowej oraz innych programów profilaktycznych w oparciu o zgłoszone przez szkoły potrzeby.</p> <p>5. Organizowanie dla dzieci i młodzieży, głównie z grup ryzyka, w szkołach, placówkach oświatowych i kulturalnych pozalekcyjnych zajęć o charakterze profilaktyczno-artystyczno-sportowym.</p> <p>6. Wspieranie placówek oświatowych przy organizacji różnorodnych inicjatyw profilaktycznych i projektów, a także przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez dzieci i młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych /konkursów, olimpiad, itp./ np. poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyróżnianie uczestników wymienionych przedsięwzięć nagrodami rzeczowymi, gadżetami stanowiącymi czynnik aktywizujący do uczestniczenia w działaniach profilaktycznych, - prezentowanie dzieciom i młodzieży form teatralnych z przekazem profilaktyczno – edukacyjnym, będących uzupełnieniem prowadzonych w szkołach działań profilaktycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba kampanii i przedsięwzięć profilaktycznych - liczba osób uczestniczących w kampaniach i przedsięwzięciach profilaktycznych <ul style="list-style-type: none"> - liczba przeprowadzonych przedsięwzięć profilaktycznych - liczba osób uczestniczących w przedsięwzięciach profilaktycznych <ul style="list-style-type: none"> - liczba placówek oświatowych, w których prowadzone są programy profilaktyczne - liczba uczniów uczestniczących w przedsięwzięciach <ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach profilaktyczno-artystyczno-sportowych <ul style="list-style-type: none"> - liczba wspartych przedsięwzięć profilaktycznych organizowanych w szkołach - liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w szkolnych przedsięwzięciach profilaktycznych - liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w spektaklach teatralnych
--	---

<p>7. Szkolenie i podnoszenie kompetencji nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych, wychowawców placówek.</p> <p>8. Wdrażanie i upowszechnianie programów edukacyjnych, rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców w zakresie profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci, jak i promujących wychowywanie bez przemocy.</p> <p>9. Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach i w miejscach publicznych poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wspieranie podmiotów i instytucji, które w zakresie realizacji swoich działań są powiązane z ruchem drogowym, w rozpowszechnianiu wśród kierowców i innych użytkowników dróg materiałów informacyjnych podczas kontroli drogowych, - wspieranie działań policji w ramach uczestniczenia w ogólnopolskich kampaniach i akcjach promujących trzeźwość wszystkich uczestników ruchu drogowego np. zabezpieczenie materiałów informacyjno-edukacyjnych, gadżetów, itp. - udział w kampaniach społecznych skierowanych do uczestników ruchu drogowego. <p>10. Przeprowadzenie badań ankietowych dotyczących używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez młodzież szkolną (m.in. zgodnie z metodologią badań ESPAD) i dorosłych mieszkańców gminy i sporządzenie raportu z badań.</p>	<p>- liczba przeszkolonych nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych, wychowawców placówek.</p> <p>- liczba zrealizowanych programów</p> <p>- liczba uczestników</p> <p>- liczba podmiotów realizujących programy</p> <p>- liczba przeprowadzonych wspólnych akcji trzeźwościowych</p>
--	---

Zadanie 4

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i innych podmiotów, których cele statutowe lub przedmiot działalności dot. profilaktyki uzależnień służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Sposoby realizacji Zadania 4:	Mierniki
<p>1. Wspieranie podmiotów realizujących programy promujące zdrowy i trzeźwy styl życia, szczególnie ukierunkowane na zapobieganie lub zmniejszanie szkód związanych z alkoholem.</p>	<p>- liczba podmiotów zaangażowanych w działalność na rzecz osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu</p>

2. Współpraca z instytucjami i podmiotami, których cele statutowe lub przedmiot działalności dotyczą profilaktyki uzależnień poprzez udział we wspólnych akcjach i działaniach na rzecz promowania abstynencji i zdrowego i trzeźwego stylu życia oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	- liczba instytucji i podmiotów uczestniczących we wspólnych akcjach i działaniach profilaktycznych
3. Wspieranie działań mających na celu przeciwdziałanie marginalizacji społecznej osób z problemem alkoholowym poprzez dofinansowanie programów obejmujących treningi umiejętności, w tym m.in. interpersonalnych, komunikacyjnych, społecznych, higienicznych, kulinarnych.	- liczba podjętych działań, dot. profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie
4. Prowadzenie działań kontrolnych dotyczących przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz podejmowanie na uzasadnione wnioski interwencji związanych z naruszeniem zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych z wyjątkiem piwa.	- liczba przeprowadzonych kontroli przez Referat Działalności Gospodarczej i Aktywizacji Zawodowej Wydziału Zdrowia, Polityki Społecznej i Aktywizacji Zawodowej, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Straż Miejską oraz Policję

Zadanie 5

Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji Społecznej

Sposoby realizacji Zadania 5	Mierniki
Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.	- liczba osób objętych działaniami centrów integracji społecznej

VI. ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA ZADAŃ

1. Źródłem finansowania zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018 są środki pochodzące z opłat pobieranych za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

2. Zasady finansowania zadań:

a. wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych gminy, wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określonych w Programie zostaną ujęte w planie budżetowym na 2018 rok w Dziale 851 - ochrona zdrowia, rozdział 85154 - przeciwdziałanie alkoholizmowi, w Dziale 852 – pomoc społeczna, rozdział 85205 – zadania w zakresie przeciwdziałania

przemocy w rodzinie, rozdział 85232 – Centra Integracji Społecznej oraz w Dziale 855 – rodzina, rozdział 85504 – wspieranie rodziny.

b. ustala się zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: za czynności podejmowane w ramach posiedzeń Komisji, w wysokości 9% minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę za każde posiedzenie wypłacane co miesiąc na podstawie listy obecności w terminie do 15 dnia następnego miesiąca.

c. ponosi się wydatki związane z wydawaniem opinii biegłych sądowych, orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

3. Dysponentem ww. środków jest Urząd Miejski w Dąbrowie Górniczej.

VII. SPRAWOZDANIE

Sprawozdanie merytoryczne z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018 zostanie sporządzone w terminie do 31 marca 2019 roku.

UZASADNIENIE

do projektu uchwały Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018

Zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy. Realizacja tych zadań prowadzona jest w oparciu o uchwalany corocznie gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Na przedłożony projekt Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018 dla Dąbrowy Górniczej planuje się zabezpieczyć środki finansowe w wysokości 1 574 946,00 zł.

Zastępca Prezydenta Miasta
Iwona Krupa